

APŽVALGA

LIETUVIŲ INFORMACINIS KULTŪRINIS LEIDINYS

Nr. 17

1946 m. balandžio 20 d.

NORTINGEN

Žemės Aleliuja

Su pavasario saulėtais žiedais, atgimstančiais klonių ir kalnų žaliais kilimais švelniu džiugu skambesiu ankstų aušros rytą suskambo Didysis Aleliuja.

-Džiaukis, žeme, kelk pergalės vėliavą: kėlės Kristus, mirtis krito. Gyvybė viešpatuoja.

Jis kėlės, kad mes gyvi būtume. Jis kėlėsi, kad mes plačia krūtine galėtume sušukti: "Mirtie, kur tavoji galia?" - "Mirtie, - šaukia žemė, - "tu gali viešpatuoti medžiagoje, laikinoje

materijoje kaip ir tu pati, bet dvasia - amžiais laisva, gyva."

-Velykos, Velykos, - aidi balsas sieloje. O lūpose - Prisikėlimas. Žemė pražydo Prisikėlimo varšų žiedais.

Ir žvelgia Prisikėlusis Dievas nuo kryžiaus. Jo žvilgsnis įsmeigtas į tolį, į žemės vieškelius ir kryžkelius. Jis regi: eina dienų nuvargintos minios, eina susirūpinusios, išvargintos ir rūsčios. Be šypsenos lūpose, be skaidraus veido, be gyvenimo džiaugsmo. Eina ir brenda gyvenimo takais. Keliauja nežinion, eina, kad į čia daugiau negrįžtų. Eina nešinos kerštą. Negirdi Prisikėlusiojo žodžių: "Atleiskit kiti kitam, mylėkite vienas kitą brolių meile." Pašėlusiu gyvenimo tempu lekia ieškodamos naudos, negirdi: "Ką padės tau..." Ir žengia išdidus žemės viešpats žmogus. Žengia per kraujo klanus, per lavonus. Rankos mostu milijonus siunčia mirtin. Žemė alsuoja krauju.

Kristus žiūri iš bažnyčių ir pakelės kryžių. Ir liūdi.

-Mielas žmogau, Velykos. Aš prisikėliau, nes esu Prisikėlimas ir Gyvenimas. O tu, žemės žmogau, ar tu prisikėlei? Ar skamba šiandien tavo širdingas prisikėlimo Aleliuja? Ar manoji džiaugsmo ir laimės giesmė aidė tavo širdyje? Ramybė ar gaubia tave?

-Prisikėlei savo sieloje. Duok ranką, einam amžinosios gyvybės keliais. Težydi tavosios širdies pavasario dvasios žiedai. Laiminu tave, - taria Nukryžiuotas Prisikėlusis.

-Tu nenori, tu svyruoji. Slegia gyvenimo dienų našta? Tu neramus lyg elnias tyrleikiuose. Ko bijai? - Šnabžda jo lūpos. - Meilė tau nuvedė mane į kančią ir kryžių.

-Tu mano Viešpats ir mano Dievas. Maldauju Tave - prikelk ir mane. Prikelk manyje Naują žmogų. Pažadink ir išlaisvink mane. Gražink ir man Naują Gyvenimą.

-Aš - Prisikėlimas. Aš - Gyvenimas. Nenusimink ir neliūdėk. Malonė, gera valia ir ryžtas prikels tave.

-Taip. Tu - Jehova. Aš menkas, bet maldauju Tave, Prisikėlusis, nes žinau, kad Tu geras. Prikelk mane ir manąją tėvynę Lietuvą. Kad ir ten pas tėvus, brolius, seseris, tautiečius skambėtų Velykų Aleliuja.

K.A. Stašys

Ben. Rutkūnas

Regėjimas

Iš aušros gaisų pakilęs,
basas, geliančia šalna
žengia, augdamas iš tolo,
giedro ryto eisena

pro pirkias, kapus, pro kryžius
žengia miegančiais laukais -
baltu pūko debesėliu
vėjyį driekiasi plaukai.

Vainike ugninių tulpių
trykšta žvaigždėmis kakta;
Vaivos juosta apsijuosęs,
švento džiaugsmo nuausta.

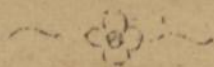
Tyliais žingsniais lengvo vėjo,-
karšto žaibo šypsena,-
brenda, augdamas iš tolo,
spinduliuota krūtine.

Pasilenkęs gvildo daigus,
jaunas gluosnių šakelės;
gieda rankoj vieversėliai,
upeliukai - pakelės'.

Tokis didelis, nušvites,
lyg alsavimas švelnus,
meile laimindamas žemę,-
saule nešasi delnuos.

Ir nuodina per pasaulį,
per numirusias šalis -
keliasi iš kapo tautos
tarsi želmenys žali.

Ir dalina laisvės džiaugsmą,
tirpdo geliančias šalnas,
dar iš tolo atsigrįžta
ir - pasislepia kalnuos.

Karolė Pažėraitė

AUDRA

ROMANO FRAGMENTAS

O perkūnas trankosi, net
šlapia žemė žvaga.

Ignas Šeinius

Ligi vidudienio blendės. Pagaliau visiškai saulė pasislėpė. Danguje užvirė didžiulis juodas katilas, ir garai, einą iš jo, kaip slegutis ėmė slėgti žeme. Pašlaitės eglės apmirė kažko laukdamos. Ūmai pakilo vėtra ir pradėjo daužytis. Medžiai susiūbavo. Juodųjų trobos langinės trankėsi, stengdamosi išsivaduoti nuo kablių. Juodajis su Antanu tik ką atvežė paskutinį kūgį šieno ir skuba iškrauti kluonan. Dar nė pusės vežimo neiškrovė, kai danguj kažkas sumaurojo erzino žvėries balsu. Tai perkūnas pabudęs nusislovavo.

Motina nuggingliavo, kažką nešdamasi rankoje, prie kūdros. Sustoję, persižegnojo ir padėjo ant kranto duones gabalą.

Manė sekė per langą motiną ir suprato, kad ji, norėdama nukreipti žaibą nuo trobesių, padėjo prie kūdros šventos Agotos duoną. Ji taip visuomet daro prieš audrą. Štai dabar ji persižegnojo ir kūprina namo.

Juosvam paniurusiam tvenkinį nė vienos anties. Visi paukščiai, pabūgę audrės, kažkur susislapstė. Net Margis susirangė būdoje. Bijo savo gauruotą kailį oran iškišti.

- Eik nuo lango, - šaukė Gylienė Monei, įniršusiai gesinant vandeniu virtuvėje ugnį.

Švystelėjo pirmos žibainės. Po dangų pradėjo švaistytis savo galinga kumštini perkūnas.

Tuo metu Liuda nešė iš virtuvės dubenį. Pakvipo bulviniais blynais. Ji krūptelėjo. O duryse žegnojos motina.

Audraėjo smarkyn. Žibainės, švilpdamos, draskė debesis, veržėsi per langus į namus, apšviesdamos kambarį režiančia šviesa.

- Tai bangas, regėkit, kaip dangus kryžiavojasi, - rūpinosi motina, atsisėdusi ant priekrosnio. - Ko tie mūsų vyrai taip ilgai krapstosi?

- Mes jau čia, motu, - pagarsino Antanas, įžengdamas su tėvu į trobą.

Juodu užkabino kepures ant kyšančių sienoje vagių. Tėvas atsisėdo užustalėn, po šventųjų paveikslais, o Antanas priėjo prie motinos ir, juokdamasis, tarė:

- Motu, tai ne dangus kryžiavojasi, o šventas Jurgis taso slibino uodegą, ir jis taip staigia, žaibus iš akių švaistydamos, uodega makaluodamas.

- Tu vis su savo piktažodžiavimais. Nerūstink Dievo, sūneli.

Lietus stambiais lašais subarbeno į langą.

- Valgykit blynus, - ragino Gylienė, - nes atvės. Aš tuoj atnešiu darytinio.

- Atnešk, atnešk, sesu, aš nuo kojų nuvirtau. Ir dar tas bangas...

- O tu pasilsėk, mamyte, - nedrąsiai meilinosi Liuda, šalia motinos atsisėdusi, tačiau vengdama į motinos akis žiūrėti.

Ji uoliai vaikė muses nuo krosnies durų link.

Motina pasižiūrėjo kreivomis į ją ir susirūpino: "Ir šita mano mažiulė lyg trandių priėdusi. Kas čia jom yra? Viena su knyga kur užuovėjoj rungso, o kita nežinia kur per dienas dausioja. Džievo ranka glosto, Džievo ranka ir grūmoja. Džievuliau, neatmink mums mūsų nuodėmių."

O perkūnas trankėsi, kaip pasiutęs. Nuo stogo latakais srove no vanduo.

Šeima baigė pietauti. Audra nutolo. Kažkur toli buvo girdėti neaiškūs grūmojimai. Tačiau lietus nesiliovė.

Antanas padėjo šaukštą ant lėkštės ir vėl atsigrėžė į motiną.

- Tai ką, motu, šventoji Agota pagelbėjo?

- Žinoma, pagelbėjo, o kaip tu manai, - suerzintu balsu atšovė motina.

Čia jau paėmė žodį Juodajis:

- Tu, vaike, nesijuok iš motinos. Nekirkink jos. Ką tu žinai?

Monai - monais, o visgi negali žinoti, mažu...

Ir įsikišo pypkę į dantis.

- O kaip su ta davatka pernai buvo, ar neatsimenat? - nenusi-leido Antanas.

Monė susidomėjo. Tada Liuda jai paaiškino:

- Davatka per audrą su skambučiu keliaklupsčia ėjo aplink tro-bą. Ir perkūnas ją nutrenkė, drauge su troba sudegindamas.

- Kad ji neverta buvo, - užantspaudavo motina.

Gylienė kraulino stalą, Antanas vartė kalendorių žiovaudamas:

- Žiovulys nastrus drasko - gera būtų prigulti.

- Išsižiojai, lyg devynios varnos būtų įlėkusios. Tegu tik ap-stoja lyti, eisim ant šieno, - tarė tėvas.

Motina prislinko ratelį prie krosnies ir pradėjo verpti. Ji ra-miai užtraukė verpdama:

Žalioj girioj, lygioj lankoj, ty stovėjo užuolėlis.

Po užuolu aukso krėslas, tam krėslaly motinėle.

Motinėlė gailiai verkia, su užuolu gūdžiai kalba:

Vai sūneli mano mielas, ko pavirtai užuolėliu?

Vai motula mane miela, pasbijo jau žaunierckėlės,

Tai pavirtau užuolėliu, o žirgelis šiaurum vėju,

Kanciukėlis žilvitėliu, o balnelis akmenėliu.

- Motin, kodėl gi jis, toks bailys būdamas, pavirto užuolu? - klausė Monė motiną, atidžiai išklausiusi dainos, kurią daug kartų buvo girdėjusi motiną dainuojant, tačiau pirmą kartą į jos prasnę įsi-gilino.

Juodajienė pasižiūrėjo į visus patenkintu žvilgsniu ir tarė:

- Jis nebuvo bailys, tas sūnus. Ta daina dar iš tų laikų, kada maskoliai smaugė Lietuvą, kada mūsų vaikus imdavo kariuomenėn il-giems, net dvidešimt penkeriems metams. Tai ir sūnaus baimė su-prantama, rūtela. Bet visa tai kyla iš Dievo, vaikeliai. Mano snne-lis, eidamas stoti kariuomenėn, pamatė atvažiuojant krikštynas. Ma-tydamas, kur suka, nubėgo atkelti vartų ir, nusijuokdamas, tarė: "Ei-nu atkelti naujagimei vartų - mažu ji dar bus mano pati." Ir rei-kėjo, kad, kai po dvidešimt penkerių metų jis grįžo iš kariuomenės į namus, jį piršlys nuvežė ten pačian daiktan ir su ta merga ap-vesdino.

- Tigi, tigi, anot tos pasakos, - neiškentė ilgai tylėjusi Gy-lienė. - Ir aš atsimenu, koks buvo prajovas, kaip žmonės porina, Merkinėje. Vionas bernas pasenęs grįžo iš kariuomenės ir pirmiau-

sia skubėjo suieškoti seniūną, tą, kuris jį padavė į rekrutus. Pakeliui prie jo priėjo toks žmogus ir klausia: kur jis eina. Tas jam viską, anot tos pasakos, pasakė. Tada tas žmogus jam ir sako: "Pirma eiva pasižiūrėti, kas toj troboj darosi, lyg girdėti vaiko riksmas." Juodu priėjo prie lango. O ten degė žiburys. Ir šia jie pamatė, kaip bobutė neša naujagimį prie niekočios. - Ar matai? - klausia tas žmogus. - Matau, - atsako bernas. - Bet ar matai, kas prie lopšio sudėta? - Bernas žado neteko iš nuostabos. Pamatė kariškus drabužius, šautuvą ir kitus karui reikalingus pabūklus. Tada tas žmogus ir sako, anot tos pasakos: - Žinok, kad kiekvienas žmogus, jau gimdamas, atsineša su savim savo dalią. - Su lig tais žodžiais tas žmogus, anot tos pasakos, dingo, lyg nebuves, o bernas apsigrižo ir nuklumpino namo. Amžin neužmiršiu to pasakojimo.

Lauke nustojo lyti, pasirodė skaisti, švariai lietaus nuprausta saulė.

Motina atgijo. Pastūmė į šalį prie sienos ratelį ir žvilgtelėjo į Monę.

- Kad tave kur. Ir gražiai užmiršau apie laišką. Monikėl, tau iš Kauno laiškas atėjo. Vueik seklyčion - rasi.

Monė iš lėto pasijudino ir nuvėžlino į svetainę.

Zigmo rašysena. Skaityti, ar sudeginti neskaičius? Ne, ji perskaitys. Zigmas rašė:

"Mone, tu mane palikai visai ramiai, lyg kokį nusibodusį griozdą. O juk tas griozdas turi sielą, kenčiančią ir mylinčią. Mone, nejaugi tu nejauti, kad mudu vienas antram sutverti, nejaugi tu nejauti to paties, ką jaučiu aš? Tu nusinešei su savim mano sielos dalį. Pusės manęs nebėra. Aš vaikščioju nei gyvas nei miręs. Negaliu žiūrėti į tavo kambarį, kuriame dar jaučiu tavo švelnios sielos emanaciją. Tavo kambarys pavirto man karstu. Užtrenkiau jo duris ir nusigandau. Juk aš užvožiau Tavo kars-tą, kuriame Tu gyva dar guli. Ir vėl atsidariau, tačiau praeinu pro jį net nežiūrėdamas į tą pusę. Kas iš to? Kiekvienas daiktas tuose kambariuose man taip primena Tave. Štai knyga, kurią mudu drauge skaitėme, štai krištolinė vazelė, kurią Tu taip mėgsti ir jon dažnai įmerkdavai para gėlių. Stalo lempa apsitraukė dulkėmis ir vis primena man Tave, kai Tu savo miela ranka nuvalydavai nuo jos dulkes. Žinai, kad samdinės tarnaitės nematė dulkių. Einu į valgomąjį. Tuščia. Tarytum į jį atsitiktinai sunešti daiktai ir laukia ponios, kuri įkvėptų jiems savo sielą. Visame bute trūksta namų dvasios. Aš nuolat klausausi įsitampęs, bene išgirsiu Tavo žingsnius. Ne, Tu nepareini, ir aš vienas blaškausi. Be Tavęs negaliu susikaupti ir dirbti. Mone, Mone, nejaugi Tu negrįši? Nejau mano kaltė tokia didelė?"

Zigmas"

Perskaitė, pakišo laišką už suknelės išpiovos prie kaklo ir išėjo laukan.

Per dangų driekėsi laumės juosta. O sode ant nenusirpusių vyšnių pakibę vandens lašai spindėjo saulėje, kaip gryniausias deimantas.

"Gintaras" 6 - 7 kn.

ŽINIOS IŠ Tėvynės

BALSAS IŠ ANAPUS

Mus pasiekė vienas popieriaus lakštukas. Sunešiotas. Raidės aptrintos. Rotatoriumi rašyta. Ilgo atsišaukime būta, čia, deja, nuotrupa. Kelios pastraipos. Antroji pusė beveik neišskaitoma. Tačiau išskaitomieji žodžiai lyg griaustinis trenkia į smegenis ir širdį, – aiman, balsas iš Tėvynės.

"...jau reikia apsiprasti: jeigu mirtis, tegul jinai bus su prasme Lietuvai, su nauda žemelei, bent augalas ant mūsų kūnais patreštos dirvos išaugs, o mirtis Bolševikijos kalėjimuose ar Kazachstane neturi reikšmės nei kovos sąjudžiui nei niekam. Mes pasisakykim: gyvenam ir numirsim, kur tėvų tėveliai gimė, vargo ir mirė. Mūsų mirtis kovos sukuriuose grūdina senius ir vaikus ištverti ir sulaukti Laisvės. Mums, vyrams, seniai kelias aiškus ir neklaidžiojamas: šautuvas, granata, o tu neturint ar pabaigus – kaip gyvatė geliantis durtuvo aštrumas priešui."

"Mes su visu kuo padarėme apyskaitą, dabar, laiminki mus Aukščiausias Dieve, pasiliko ataskaita su tėvynės pavergėjais iš Azijos. Mes einam į mūsų gynom sąžinėm, teisybei vieta pas mus. Teisybė mato Anglijos, taip pat Amerikos demokratijos... /toliau neišskaitoma/."

"...kentėk tu, sesute, suramink močiute, mes sekam viską ir matom viską. Lietuva bus švari nuo burliokų. Praneškite, kur pavojus, būkite visada su mūsų ryšininkais, kurie /nebeišskaitoma/."

Antroje pusėje: "Mes prieš pasaulį teisingi, sprendimo laukiamė nesikarščiuodami. Kaip tas bus, neužsiimame burtais. Tačiau tarptautinė padėtis komplikuojasi, kad po te visiškai išsiaiškintų. Demokratijos kariai kraują liejo už visų tautų laisvę, už tautų nepriklausomybę. Jau dabar girdisi balsų baigti žygį už teisingą santvarką, už žmogų laisvą ir nepriklausomą. Broliai, patys /neišskaitoma/."

"Mes su ginklu budime ne savo, bet tautos gyvybės sargyboje."

Tai ir viskas. Skaitai ir lūpos savaime ima sekti lyg maldą:

– Garbė Vyrams, kurie yra pasiryžę drąsiai gyventi, kovoti ir Tėvynės šaukiami aukoti pačią didžiąją žmogaus gyvenime auką – gyvybės auką. /KT/

KOMUNISTŲ PROPAGANDA NEPILNAI IŠVYSTYTA

Lietuvos komunistų propagandos komitetas rado, kad propaganda dar nėra užtenkamai išvystyta ir nutarė paleisti į Lietuvą reklaminius automobilius su plakatais, garsiakalbiais ir kino teatru. Gal tokiu atveju jiems pasiseks sutraukti daugiau žmonių. Marijampolės apskrityje įsteigta net 60 agitatorių ratelių, o Veiverių valsčiuje agitatoriai net į namus apsilanko, dalindami brošiūras ir kitokią propagandinę medžiagą. /"Draugas"/

IŠ PAJŪRIO KRAUSTOMI GYVENTOJAI

D. Britanijos lietuvių laikraštis "Išeivių Draugas" rašo: "Okupanto laikysena bei visi Maskvos patvarkymai aiškiai rodo, kad sovietai iš Lietuvos geruoju kraustyti nemano. Ypatingai į akis krenta sovietų administracijos per visą kraštą vykdomi paskubomis kariniai pasirengimai. Dėl karinių pasirengimų pobūdžio gyventojai buvo iškraustyti net iš pajūrio. Pastaruoju metu suintensyvėjo ir krašto rusifikacija. Iš Maskolijos gabenami ne tik rusų valdininkai, kolchozininkai ir darbininkai, bet ir miestelėnai.

Lyginant su pirmuoju bolševikmečiu, kompartijos siautimas pasidarė dar daugiau beatodairinis. Baudžiamieji NKVD būriai šiandien jau apgyvendinti ne tik miestuose, bet ir valsčiuose, net seniūnijose. Už mažiausią įtarimą turint ryšių su partizanais naikinamos ištisos gyvenvietės, žmonės su pastatais imtinai. To nepaisant, Lietuvos partizanų veikla nei kiek nesumažėjo. Čia - ten tolydžiai įvyksta kruvinių susirėmimų."

AMERIKOS LIETUVIŲ DOVANŲ LIETUVAI LIKIMAS

"Išeivių Draugas" Nr.9 praneša: "Amerikos lietuvių siųsti Lietuvai drabužiai ir avalynė atėjo į Vilnių per Maskvą. Laikraščiai tą faktą paminėjo labai trumpai, nepažymėję nei gauto kiekio, nei paskirstymo tvarkos, nei kas buvo šelpiamas. Visą siuntą perėmė ir paskirstė komunistų partijos centro komitetas. Maskvoje siuntos dalis "pasikeitė", nes iš tos siuntos kai kurie asmenys Lietuvoje gavo kariškos gamybos megztinius ir kojines. Ant kai kurių buvo rusiškų firmų atspaudai. Kadangi Amerikos lietuvių dovanas skirstė komunistų komitetas, tai geriausius daiktus gavo komisarai, jų žmonos, aukštieji kompartijos pareigūnai ir Lietuvon atkeltieji tarnautojai rusai. Tie asmenys jokios pašalpos nebuvo reikalingi ir todėl gautus daiktus daugiausia paleido spekuliacinėm kainom į juodąją rinką. Apdalinus minėtus bolševikų okupacijos šulius, kas liko, buvo atiduota kai kuriom valdiškom įstaigom. Kauno Vytauto Didžiojo Universitetas gavo keletą vyriškų ir vaikiškų paltų, keliolika porų batų, kojinių ir baltinių. Čia tenka pažymėti įdomus faktas: batai buvo rusiškos arba lietuviškos gamybos, o ant baltinių ir kojinių Vilniaus fabriky antspauda."

RUSINAMAS VILNIUS

Vilniuje atidideromas rusų teatras, kas rodo, jog ten prigabenta daug rusų. Miesto aikščių ir gatvių pavadinimai rusiški. Viena Vilniaus aikščių pavadinta caro generolo Kotuzovo vardu. Vilniuje įsteigta kompartijos mokykla. Joje mokosi 150 studentų, jų tarpe 30 moterų. Mokslas paskirstytas į šias šakas: organizacinę, partinę, sovietų, komsomolų ir spaudos. Apie tai rašo "Pravda" ir "Izvestijos". /V/

KAUNO VYSKUPO GANYTOJIŠKAS LAIŠKAS

JAV lietuvių komunistų laikraštis "Laisvė" persispausdino Kauno Metropolijos Kūrijos laišką tikintiesiems, kuris demaskuoja visišką bolševikų nesiskaitymą su tikėjimu ir sąžinės laisve. Pre-

latas Jakubauskas ir kun. Mieleška ganytojiškam laiške sako:

"...pakėles kardą prieš visus, kruvinasis priešas žlugo. Didžioji Tarybų Sąjunga ir Didieji Sąjungininkai susilaukė pergalės šventės..." Toliau laiške rašoma: "Mūsų tėvynėje susidarė nemažas būrys į miškus pasitraukusių jaunuolių, suklaidintų piktos valios žmonių. Jie miškuose pasislėpę ne tik patys nedirba krašto atstatomojo darbo, bet kerštingais kruvinais žygiais trukdo kitiems darbą ir puola valdžios pareigūnus, žudo nekaltus žmones, platina visokius šmeižtus prieš tarybų valdžią, žodžiu, sėja nerimą krašte, statydami į pavojų daugybę sau artimiausių žmonių." Pasmerkus Bažnyčios vardu šiuos "suklaidintuosius", ganytojiškas laiškas taip baigiamas: "Valdžia turi priemonių jus pasiekti ir žiauriai nubausti, ji gali brolių, nors ir suklaidintų, kraują lieti. Todėl paklauskite Bažnyčios, paklauskite valdžios, paklauskite savo mielosios Tėvynės, meskite ginklus ir grįžkite į kilnų atstatymo darbą."

Bolševikų klasta ir niekšingumas tuo blogesni, kad tuo aplinkraščiu remdamiesi graudeno teisiams Raseinių grupės partizanus, partizanus kovojančius už Lietuvą, už savo teisių laisvę. Bet jau tokia bolševikų taktika, kad jie teisiamuosius nori paprastais banditais apšaukti, ir belieka stebėtis tik jų išradingumu. Pažymėtina, kad vyskupas M. Reins ir vysk. Paltarokas virš minėtą laišką pasirašyti atsisakė. /V/

IR LIETUVOJ "MINISTERIAI"

Kovo 25 d. Justas Paleckis pasirašė įsaką, kuriuo Liaudies Komisarų Taryba pavadinama Ministerių Taryba, o liaudies komisarai - ministeriais. Įsake nurodoma, kad atitinkamos patalpos turi būti padarytos ir konstitucijoje. Ministeris pirmininkas - Gedvila. /N/

PARTIZANAI VARO BLAIVINIMO AKCIJĄ

"Grūdai, kaip ir kiekvienas kraujo lašas, yra reikalingi kovoję už laisvę", - šitaip į D. Britaniją atvykusio Lietuvos partizano žodžiais argumentuojama blaivybės reikalas. - "Mūsų šūkis: nepriklausoma ir demokratinė Lietuva. Lietuvai aukokime viską, įvykius sutikime ir spręskime blaiviu ir sveiku protu, kovingai ir ryžtingai. Okupantai sąmoningai plečia mūsų kaimuose ir miestuose svaigiųjų gėrų vartojimą, jaučia, kad su girta galva lengva apsidirbti. Tad šalin viskas, kas mūsų budrumą sumažina, šalin degtinė, mirtis tiems, kurie naikina sveikatą, grūdų atsargas ir tautiečius iškreipia iš kovos kelio. Ne metas linksmintis, kai tėvynė plūsta kraujuos. Atsiminkime, po Didžiojo Vilniaus Seimo mūsų tėvai, išeidami prie darbo už laisvę, visų pirma sunaikino okupanto talkininką - degtinės monopolius. Tad ir dabar budėkime, kad okupantai neįvežtų ir neplatintų degtinės. Kovokime už laisvą, teisingą ir sveiką Lietuvą." /KT/

KA PRANEŠA VILNIAUS RADIJAS

Vilniaus radijas praneša, kad kooperatyvų ir pieninių darbuotojų suvažiavime nutarta sustiprinti sargybas prie krautuvų ir pieninių, nes pasikartojantieji sabotazo veiksmai trukdo normalų darbą.

Naujosios Vilnios partinio jaunimo sektoriuje tartasi, kaip papuošti krautuvų vitrinas, nes prieštarybiniai gaivalai tyčiojasi: "Nėr langų, nėr ir letynose." /KT/

APŽV

Lietuva

*

*

IR LIETUVIUS

D.BRITANIJOS LIETUVIŲ PRAŠYMAS VYRIAUSYBEI

"Išsiviių Draugas" Nr.3 skelbia tekstą rašto, išteikto D.Britanijos vyriausybei vasario 16 d. proga, kuriame be kita ko sakoma: "Mes, Londono ir apylinkės lietuviai, turėdami apsčiai įrodymų ne vien iš šimtų tūkstančių išblokštųjų iš tėvynės mūsų brolių, bet net iš pačių rusų, kurie, anot Londono spaudos, per prievartą grąžinami Sovietų Rusijon iš Vokietijos bevelija nusižudyti negu vykti į sovietinį "rojų", tautų kalėjimu vadinamą, - nutarėme vienu balsu kreiptis į Jo Didenybės Vyriausybę ir prašyti padaryti žygių, kad Lietuvos okupacija pasibaigtų kiek galint greitesniu laiku, tai yra, kad Sovietų Rusija ištrauktų iš Lietuvos savo kariuomenę, politinę policiją, atgabentus rusų valdininkus su jų šeimomis, ir antra, kad Lietuvos Respublikos nauja vyriausybė būtų išrinkta lietuvių Lietuvai demokratiniu būdu."

NOTA JTO NARIAMS

B.K.Balutis, Lietuvos įgaliotas ministeris Londone, išteikė notą JTO nariams dar Pilnačiai Londone posėdžiaujant. Notoje nurodoma, kad JTO siekia atskirų tautų santykius pagerinti, jų teises gerbti ir leisti kiekvienai tautai apsispręsti. Nors Lietuva šiaudienykštėse sąlygose dar negali priklausyti JTO, bet nors trumpai tebūnie jos nariai painformuoti apie šios valstybės būklę. Notoje išdėdėčius įvykius Lietuvoje 1940 - 1944 metų laikotarpyje, reiškiamas viltis, kad atstovaujančių JTO kraštų vyriausybės supras Lietuvos padėtį ir parems lietuvių tautos kovą už nepriklausomybę. Tai yra vienintelis kelias įgyvendinti taiką Europoj.

SOVIETAU UŽGROBĖ LIETUVAI SKIRTĄ PAŠALPĄ

"Nauvoje Ruskoje Slovo" paskelbė, kad sovietai nepristatė maisto, vaistų, rūbų, kuriuos UNRRA siuntė Lietuvos gyventojams. Minėtas siuntinys įvertintas 80 milijonų dolerių. UNRRAos atstovas Conti pareiškė, kad ateityje Lietuvai skirta pašalpa bus siunčiama tik adresuojant atskiriems asmenims. Amerikos lietuvių laikraštis "Naujienos" apie tą įvykį taip rašo: "Tai reiškia, kad sovietų valdžia neteisėtai suvartojo milžinišką maisto ir vaistų siuntinį, skirtą Lietuvai. Tuo būdu nuskriaudė Lietuvos gyventojus 80 mil. dolerių." /EI/

ATGARSIAI ŠVEICARIJOS SPAUDOJE

Anksčiau nurodyta, kad Šveicarijos spauda nepamiršta Pabaltijo tautų. Eilė laikraščių dažnai svarsto Lietuvos ir lietuviškus laikraščius. Štai keli nauji atgarsiai šveicariškoje spaudoje:

Fribourgo dienraštis "La Liberté" vedamajame "Užmirštieji pabaltiečiai" rašo: "Kartą ant Baltijos kramto buvo trys mažos nepriklausomos valstybės: Lietuva, Latvija ir Estija. Tai buvo

vieną kartą..." Atpasakota Lietuvos rusifikacija rusų carų ir dabartinių okupantų. Platokai paminėta lietuvių tautos naikinimo tragedija. "Kaip gi kalba Atlanto charta pagrindiniuose nuostatuose? Ar tautos neturi teisių savaimingai tvarkytis?" - baigia laikraštis.

Tas pats laikraštis, leidžiamas katalikų, kiek anksčiau dėstė sąryšyje su iškilmingos kardinolų konsistorijos atidarymu: "Armėnų tautos atstovo atsiradimas Švenčiausioje Taryboje visus labai nustebino. Juk lietuviai, kurių yra virš 2 milijonų ir dar 800.000 Amerikoje, iki šiol neturi jokio kardinolo."

Šveicarų savaitraštis "Europa" kovo mėn. Nr.3 rašo: "SSSR 1939 m. užpuolusi Suomiją pasielgė kaip ir carų armija. Tokią neteisę ji padarė Lietuvai, Latvijai ir Estijai, prievarta prijungdama. SSSR nebando tų neteisėbių atiteisyti, bet daro vėl kitas: persekioja pavergtas tautas. Tuo keliu ji nelaimės pasaulio pasitikėjimo. SSSR, kovodama dėl Indonezijos laisvės, pamiršta Lietuvos, Latvijos ir Estijos laisvę."

Š.m. kovo 18 d. Šveicarija vėl užmezgė santykius su sovietais. Jie sutikti Šveicarijoje su dirbtina šypsena ir nenuoširdžiu mandagumu. Visa tai gali palaidoti tą nuoširdumą, kurį anksčiau radome šveicarų spaudoje. /EI/

TRYS VYRAI VALTYJE

"Išeivių Draugas" rašo, kad nedidele valtele iš Kauno į Angliją atkeliavo trys lietuviai. Jie vadinasi Šilkaitis, Nenartas ir Mascitis. Du pirmieji studentai technikai, paskutinis aktyvios tarnybos karininkas. Londoniškiai džiaugiasi sulaukę šiuos draugus vyrus, kurie atsinešė su savim partizanų dvasią.

TELEGRAMA IŠKELDINTŲJŲ REIKALU

Iš JAV atsiųsta telegrama, kuri skamba: "UNRRA konferencija baigta tremtiniams palankioje dvasioje. Iškeldintųjų gražinimas į namus ir dabar dar nepamirštas. Varu niekas nebus gražinamas. Išsikymas bus duodamas iki resettlement klausimo išsprendimo." /EI/

IŠKELDINTIEJI LIETUVIAI DANIJOJE

Danijoje yra 2.000 lietuvių, jų tarpe 700 klaipėdiečių. Jie apgyvendinti 6 stovyklose. Lietuvių didžiuma sutelkta Nymindėgabo stovykloje, Šiaurės jūros pakrantėje. Ten gyvena 1.800 lietuvių. Stovyklų patalpos nepergeriausios - sporto salės, kareivinės. Penktadalį pabėgėlių sudaro mokyklinis jaunimas. Nymindėgabo stovykloje veikia pradžios mokykla. Kultūrinė veikla intensyvi. Akademikai susitelkę Vedbacko stovykloje. Ten leidžiama biuletenis "Lietuvių Žinios". Lietuviai dvasiški neturi.

Lietuvių apranga bloga. Amerikos lietuviai prisiuntė rūbų, bet jie pateko Švedijon. BALF per Danijos Raudonąją Kryžių prisiuntė 9.000 dolerių, kuriuos danų įstaigos "vadovaudamosios neutralumu" neišmokėjo lietuviams. Lietuvių santykiai su vietiniais gyventojais yra nuoširdūs.

Lietuvių reikalus tvarkė lietuvių komitetas Danijoje, Lietuvių - Danų šaltos komitetas ir Pabaltijo komitetas. Pirmasis yra lie-

tuvių demokratiniu būdu sudarytos, antrasis suorganizuotas vadovaujantis Amerikos Bendrojo Šalpos Fondo instrukcijomis, trečiasis atstovauja pabaltiečiams.

Neperseniai D. nijos Raudonasis Kryžius pabaltiečių komitetų pirmininkams pareiškė: "Danijos vyriausybės pageidavimu, Danijos Raudonasis Kryžius paleidžia pabaltiečių tautinius komitetus ir jų sudarytą Pabaltijo komitetą."

Latvių tarpusavio nesugyvenimas, "Lietuvių Žinių" informacijomis, galėjo prisidėti prie uždarymo minėtų komitetų. /EI/

JTO UŽDAVINYS

"New York World Telegram" vedamajame raše: "Teisėtumo vardu yra būtina, kad JTO padarytų išsamų tyrinėjimą sovietų veiksmų jų okupuotose Pabaltijo valstybėse: Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje."

LIETUVA GALI SVAJOTI

JAV lietuvių laikraštis "Amerika" įsidėjo straipsnį "Lietuva gali tik svajoti", kuriame nurodoma, kad ši viena "trijų užmirštų Europos valstybių" gali svajoti apie nepriklausomybę, jei neįvyks esminių pakitimų Europos politikoje.

POLITINĖ

Apžvalga

KINTANTI SOVIETŲ POLITIKA. - Ilgi ginčai dėl Irano klausimo procedūros sukėlė nemažų įtarimų, - Gromyko užsispyrė, kad klausimo svarstymas būtų atidėtas iki balandžio 10 d. Čia turėtas aiškius tikslas prieš akis. Galimas dalykas, kad iki to laiko sovietai būtų kitaip susitarę su Iranu.

Sovietai dar karo metu pasižymėjo užsienių politikos nepaprastu lankstumu. Jie nemažiau lankstūs šioje srityje ir pokariu metu. Kovo 2 d. iš Irano turėjo pasitraukti raudonoji armija, bet netrukus pradėjo ten telkti naujus dalinius. JTO Saugumo Tarybai susirinkus sovietai davė parėdymų, kad kariuomenė evakuotų Iraną Kaspijos pajūrį.

Maskvos ultimatumą Teheranai staiga bolševikai pamiršta. Iškyla nauja problema - raudonoji armija gali būti atitraukta, jei "necomatyti įvykiai" nesutrukdys. Anglosaksams paspaudus staiga dingsta ir ši klauzulė. Galop JTO baigia Irano klausimo šią frazę su sovietais susitarusi ir nutarusi, kad iš krašto iki š. m. gegužės 6 d. bus atitraukta raudonoji armija.

Bet Gromyko, kuris neperseniai Saugumo Tarybos posėdį apleido durimis trenkdamas, įteikia raštą, kuriuo reikalauja, kad JTO

skaitytų Irano klausimą galutinai išspręstu ir baigtu. Jau iš šalies galima numanyti, kad ST negalės šio reikalavimo patenkinti, kol nežinoma ar sovietai tesės duotą pasižadėjimą.

AMŽINŲ GINČŲ OBJEKTAS - ŽIBALAS. - Antruoju, žibalo klausimu Maskva ir Teheranas turi susitarti. Šis klausimas yra didelės svarbos, nes juo domisi ne vien sovietai, bet nemažiau britai ir amerikiečiai.

Irano prekybiniame balanse prieš karą D. Britanija užėmė pirmą vietą ir sudarė 56 % vertės. Ūkiškų santykių esmę sudaro žibalas, kurio britai vien jų šaltiniuose gauna žymų kiekį, reikalingą laivynui, kariuomenei ir civiliniams sektoriams. Todėl D. Britanija deda visas pastangas, kad Irano žibalas nebūtų monopolu bet kurios galybės.

JAV dabar gamina žibalo 63 % pasaulinio kiekio. Geologų apskaičiavimu, JAV žibalo ištekliai - 3 milijardai to gali tenkinti dabartinės apimtys reikalavimus beveik 50 metų. Todėl mielą akimi amerikiečiai žiūri į Artimuosius Rytus, o ypač į Persiją. JAV bendrovės, aišku, susitarusios su vyriausybe ruošiasi tiesti naftos vamzdžius /pipe lines/ nuo Persijos įlankos į Viduržemio jūrą. Senato diskusijose minėta, kad Artimųjų Rytų žibalo ištekliai prašoka esančius JAV ir siekia 3,5 milijardų. Dabartiniu metu Artimųjų Rytų žibalo šaltinius eksploatuoja JAV 41 %, britai ir olandai 53 %, o kiti 6 %.

Sovietų žibalo gamyba prieš karą siekė 31 mil. tū ir sudarė 8 % pasaulinio kiekio. Kai kurie šaltiniai jau išseko. Karo metu žibalo pramonai padaryta nemaža žalos. Todėl sovietai deda didžiausias pastangas nu jus žibalo šaltinius surasti, šulinius iškasti, Artimuosna Rytuosna įsibrauti ne vien politinių, bet ir ūkiškų klausimų naujo sprendimo.

Iranas yra didžiausias žibalo gamintojas Artimuosie Rytuose. Jo menami ištekliai taipgi prašoka kitų tenykščių šalių turtingumą. Todėl sovietai deda didžiausias pastangas įsijungti į rungtyniavimo kovą už žibalą.

IRANO POLITINĮ KLAUSIMĄ IŠSPRENDUS. - Amerikiečių politiniai sluoksniai nurimo ir skaito Irano klausimą patenkinamai išspręstu. ST patenkinta privertus sudaryti Maskvos - Teherano kompromisinę sutartį. JTO, "geros valios piliečių draugija", dabar gali laukti gegužės 6 d., ~~xx~~ termino raudonąją armiją galutinai evakuoti iš Irano.

D. Britanija pastarosiose diskusijose laikėsi santuriai. Jos vienas politinių veikėjų apgailestauja, kad nebuvo klausta nuomonės kitų užinteresuotų kraštų, būtent D. Britanijos.

Sovietai iš neįaukios padėties gerai išlaviravo. Gromyko galės grįžti į ST, Irano klausimu iš esmės nediskutavęs. Sovietai šiuo požiūriu neabejotinai yra jautrūs.

Klausimą svarstant padaryti ir kai kurie rezervai. Australijos atstovas protestavo dėl klausimo "supraktinimo", nes šiandieną sutarta kariuomenės klausimu, o ryt vėl iškilsias Azerbeidžano ar žibalo klausimas.

O šis yra ne vienintelis protesto balsas. Senatorius Pepper, grįžęs iš Maskvos, aštriai kritikavo JAV laikyseną ST. Jis nurodė, kad JAV ten gynė britų imperiją istines užmačias, nes pastarieji laikė kariuomenę Irake, Palestinoje, Sirijoje. Štai naujas "naujų tautų gynėjas", kurio titulą bandė pasisavinti anglosaksai

šioje ST. Senatoriaus Pepper aliuzijos sukėlė audrą senate. Į jo priekaištus ypač aštriai atsakė senato užsienių komisijos pirmininkas Connally.

ST Irano klausimą bandė išsprasti į buvusius rėmus. Buvęs pavikslas užtektinai sužalotas, kad jis tikty seniems rėmams. Raudonoji armija būdama Irane padarė savo įtakos. Artimųjų Rytų visi politiniai klausimai yra dinamikoje, kurios linkmė dar sunkiai nusakytina. Tie kraštai antrą pasaulinį karą laimingai pergyvenę dabar ruošiasi ateinantį Marsą sutikti.

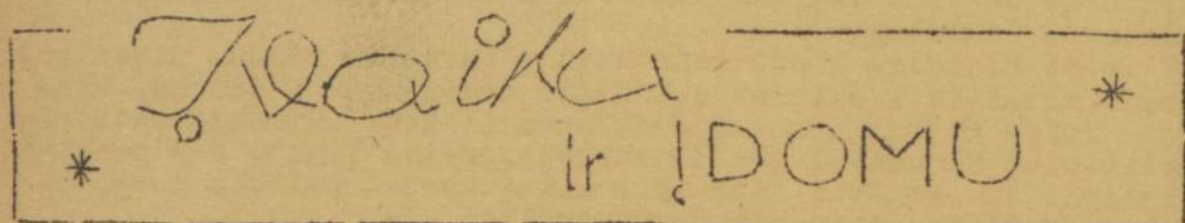
RUSIJOS "SAUGUMUI" AUKOS. - "Saugumo vardan, rašo "New York Times", Rusija jau yra užgrobusi ir prisijungusi šias valstybes ir kraštus: Lietuvą, daugiau 3 mil. gyventojų, Latviją, arti 2 mil. gyventojų, Estiją, 1,2 mil. gyv., Besarabiją ir Bukoviną, 3,3 mil. gyv., Moldoviją, 2,2 mil. gyv., Karpatų Rusiją, 0,8 mil. gyv., Rytprūsų dalį, 0,4 mil. gyv., Kareliją su Petsamo, arti 0,5 mil. gyv., Tannu-Tuve, vid. Azijoje, 65.000 gyv., Pietų Sachaliną, Kurilų salas, 0,42 mil. gyv. Rusija visė prisijungė žemių su 24,5 milijonų gyventojų. Saugumo vardu, rašo tas dienraštis, Rusija laimėjo jūrų bazes Portekala pusiasaly ir Port Arture, Kinijoje. Be to, bendros nuosavybės ir eksploatacijos teisėmis naudojasi svarbiausia Mandžūrijos geležinkelio linija. Žodžiu, sovietai prisidengė obalsiu: "Nenorime didinti savo teritorijos iš kitų išteklių". Rusija jau valdo svetimų žemių plotą, kuris prilygsta JAV rytų valstijų didesnei daliai."

KARINĖS POLITIKOS KRITIKA. - "New York Journal - American" bendradarbis Samuel Crowther straipsnyje "Trumano tragedija" rašo: "Mūsų valstybė prieš kelis mėnesius, kada Japonija pasidavė, buvo galingesnė už bet kurią valstybę pasaulyje ir galingiausia kokią tik kada pasaulis yra žinojęs. Dabar mūsų valstybė yra bejėgė gintis nuo agresijos ir bejėgė vesti karą. Ir dar daugiau, sile netikėtinų ir fantastinių veiksmų ji atsisakė ne tik idealų, už kuriuos kariavo ir aukojosi, bet taipgi paaukoja jėgą kontroliuoti santykius su užsieniu. Kaip pasaulinė galybė mes su-smukome anksčiau negu pradėjome veikti."

"Skubus mūsų kariuomenės atitraukimas iš Europos buvo rezultatas natūralaus noro turėti savo vyrus namie. Juk tai nėra be reikšmės, kai komunistų leidiniai, kurie kada tai rėkė už antrąjį frontą pagelbėti Rusijai, neatsižvelgiant kiek tas Amerikos kraujo kainuotų, rėkia dar garsiau už skubų sugrąžinimą mūsų vyrų tuo metu, kai didelės Amerikos armijos buvimas Europoje duotų didesnę svorį mūsų diskusijoms su Rusija dėl mažųjų kraštų laisvės. Mes eliminavome Europoje militarinę pajėgą ir esame pakelyje tą patį daryti Azijoje."

Pažymėtina, kad šis straipsnis padėtas keliuose Hearsto koncerno laikraščiuose. Hearsto laikraščiai prieš karą ir karo metu buvo griežti Roosevelto administracijos priešai vidaus ir užsienio politikoje. Tos linijos jie laikosi ir šiandieną, bet jų balsas darosi svaresniu, kai Rusijai buvo nuolat nusileista. Dar daugiau nepasitenkinimų girdėti kituose slacksniuose. /EI/

PRANCŪZŲ PARLAMENTE per debatus dėl spaudos laisvės dešiniųjų atstovas pareiškė, jog "tik totaliniame režime, kaip Stalino, gali nebūti spaudos laisvės". Iš komunistų suolų tada pasigirdo: "Netark Stalino vardo be reikalo." /DŽ/

JUNGTINĖS BALTIJOS VALSTYBĖS

Latvių laikraštis "Latviešu Vestnesis" rašo: "UNRRAos direktorius majoras Elliot Bidingene, Grosshessene, kur vasario pabaigoje pradėta steigti nauja didelė latvių kolonija, kovo 1 d. latvių atstovams pareiškė, kad Baltijos valstybių likimas išsispręs jau kovo pabaigoje ar balandžio pradžioje. Anglijos vyriausybė esanti išdirbusi planą sutvarkyti Latvijos, Estijos ir Lietuvos valstybinei egzistencijai, sudorant šių valstybių federaciją, kuri vadinsis Jungtinėmis Baltijos Valstybėmis. Šį planą D. Britanija apsiimanti ginti tiek JTO, tiek ir tiesioginiuose pasikalbėjimuose su suinteresuotomis didžiosiosmis valstybėmis." Kaip matome, pranašavimai, nors balandis jau eina į pabaigą, dar neišsipildė.

JAV NEĮSILEIDŽIA ESTŲ PABĖGĖLIŲ

"Naujienos" praneša, kad į Nordfolk /Virginia/ uostą iš Švedijos atvykę 16 estų. Jie atplaukė 33 pėdų ilgio laiveliu. Jie plaukė per Atlantą 129 dienas, kol pasiekė JAV. Bet imigracijos viršininkai atsisakė leisti jiems išlipti į krantą. Estai padavė apeliaciją prieš šitą patvarkymą, ir galutiną sprendimą turės padaryti generalinis prokuroras, kurio žinioje yra imigracijos reikalai. Chicagos dienraštis "Daily News" mėginęs gauti imigracijos viršininkų leidimą savo reporteriui pasimatyti su į Nordfolką atplaukusiais estais, tačiau buvę pareikšta, kad reporteris galės prie jų prieiti tik tada, kai jis pasižadės nerašyti apie estų nusiskundimus prieš rusus. Laikraščio reporteriui perskaitytos instrukcijos skamba taip: "Jūs negalėsite pasimatyti su estais, jeigu nebus išpildytos sekančios dvi sąlygos: viena - meldžiami, venkite rašyti taip, kad atrodytų, jog imigracijos tarnyba bendradarbiauja puolime prieš Rusiją; antra - meldžiami, nerašykite ko nors tokio, kas paliestų vienokiu ar kitokiu būdu šios bylos kryptį. Mums gal toks tuos žmones deportuoti, ir bet koks aprašymas, piešiantis tikras arba įsivaizduotas skriaudas, nukentėtas iš rusų, suteiktų jiems stiprią paramą /publikos/ užuojautoje ir galėtų sutrukdyti teisingumo veikimą." Laikraščio reporteris nesutikęs pasiduoti tokiai cenzūrai, todėl pasikalbėti su tremtiniais jam neteko.

NEMALONUS PALIKIMAS

Kaip "Stars and Stripes" rašo, ramias paskutiniąsias Tautų Sąjungos dienas sutrukdė buvęs Latvijos atstovas prie Tautų Sąjungos Julius Feldmanis, kuris, remiamas keturių atstovų, bandė dalyvauti paskutiniuose Tautų Sąjungos posėdžiuose. Susirinkusios delega-

cijos bijo, kad šis faktas priverstų Tautų Sąjungą diskutuoti Latvijos įjungimą į Sovietų Sąjungą. Deja, la kraštis nenurodo, kokių būdu šis reikalas buvo išspręstas. /MM/

JAV SVETIMŠALIŲ LEGIJONAS

JAV Kongrese atstovas Albinas O'Konski /Lietuvos nepriklausomybės nuširdus gynėjas, lenkų kilmės/ įnešė rezoliuciją, kurioje siūlo iš svetimšalių, išblaškytų po pasaulį, sudaryti svetimšalių legijoną. Ar šis pasiūlymas jau buvo svarstytas Kongrese, žinių dar neturima. Tačiau JAV svetimšalių legiono sudarymo klausimą kėlė spauda dar prieš O'Konskio projektą Kongrese. "New York Times" vedamajam straipsny "Our Foreign Legions" ir žinomas publicistas Douglas Smith, rašęs Scripps Howardo didžiajam koncernui, kuris patarnauja Amerikos dienraščių dideliai skaičiui, išskėlė JAV svetimšalių legiono sudarymo reikalą. To legiono uždavinys būtų padėti atlikti JAV okupacinės kariuomenės pareigas ir demobilizavus amerikiečių kariuomenę. "New York Times" ir Douglas Smith tvirtinimu, jau dabar JAV turi suorganizuotą 60 vienetų su 20.000 lenkų karių, kurie eina sargybinių pareigas ir atlieka kitus jiems pavestus darbus. Be to, turina taip vadinamoji "Karališkoji Jugoslavų Armija", kurioje yra apie 10 tūkstančių karių. Ji sudaryta rekrutavimu. Kongresui leidus, Filipinuose JAV kariuomenė rekrutavo skautus, kurie nuo š.m. liepos 5 d., t.y. nuo Filipinų nepriklausomybės paskelbimo dienos, automatiškai įsilie į JAV tarnybą.

Nors tos rūšies užsimojimai, "New York Times" spėjimu, gali sukelti tam tikrą pavojų ir tarptautinių painiavų, tad JAV ši klausimą turi objektyviai apsvarstyti ir išnagrinėti. Douglas Smith cituoja JAV Raudonojo Kryžiaus Vokietijoje direktoriaus Winegardnerio sugestijas, išdėstytas laiške prezidentui Trumanui, jog daug Jungtinių Tautų karių noriai stotų tarnauti JAV tokiomis sąlygomis, kuriomis išlaikoma JAV kariuomenė. Winegardneris siūlo sudaryti šių tautų legionus: anglų, prancūzų, belgų, olandų, lenkų, norvegų, čekų ir danų. Jis tvirtina, kad tokie legionai būtų ne tik kariškai naudingi, bet kartu būtų sekminga priemonė propaguoti JAV idealams svetimšalių tarpe. /EI/

PASaulio KONFEDERACIJA TAikai SAUGOTI

Britų filosofas ir matematikas, Nobelio taikos premijos laimėtojas, Bertrاند Russel mano, kad per ateinančius kelis metus turės būti įsteigta valstybių konfederacija pasaulio taikai saugoti, o jei to nebus padaryta, tai gali būti sunaikinta žmonijos civilizacija. Jo nuomone, tokią konfederaciją privalo organizuoti JAV, kurios turi šiandien atominės bombos gaminimo monopolį.

Russell nepatiria Jungtinėms Valstybėms dalintis atomo energijos slaptymėmis su Rusija arba kita kuria šalimi ir nepatiria pavesti atominės energijos kontrolę į esančios tarptautinės organizacijos rankas. Šita organizacija yra kol kas per daug palaida, ir bet kuris jos narys gali pradėti gaminti atominės bombas agresijos tikslams.

Konfederacija, kurią jisai siūlo įkurti, turėtų būti atdara kiekvienai tautai /išimant kol kas Vokietiją ir Japoniją/, ir jos sąlygos privalo būti tokios:

1. Nariai pasižada nevartoti agresijos prieš kits kitą ir bendromis jėgomis kovoti prieš agresorių, kuris kėsintųsi pulti bet kurį konfederacijos narį. Turi būti įsteigtas teismas, kuris ūmai galėtų nuspręsti, kas yra agresijos kaltininkas.

2. Turi būti sudarytas iš visų konfederacijos narių atstovų komitetas ginčams tarp jos narių lyginti. Narys, kuris priešinasi to komiteto sprendimui, turi būti laikomas agresorium. Tas pats komitetas sprendžia ir klausimus, išskylančius tarp konfederacijos narių ir kitų valstybių.

3. Konfederacija privalo turėti ginkluotą jėgą, į kurią įneša savo dalį kiekvienas narys. Į šitos jėgos rankas turi būti pavestas atominių bombų saugojimas, o visi nariai privalo susitar ti dėl ginklavimo sumažinimo.

4. Kiekvienas konfederacijos narys turi pasižadėti nedaryti atominių bombų, paliekant šią teisę tiktai konfederacijai kaip tokią. " /"Naujienos"/.

Epigonika

LIETUVOS MOKSLŲ AKADEMIJOS UŽSIENINĖ GRUPĖ. - Akademijos prezidentas Vincas Krėvė - Mickevičius, Vilniaus Universiteto profesorius, nariai /akademikai/: Mykolas Biržiška, Vilniaus Universiteto profesorius ir rektorius, Vaclovas Biržiška, Kauno ir Vilniaus Universiteto profesorius ir Kauno Universiteto Bibliotekos direktorius, Zenonas Ivinskis, Kauno ir Vilniaus Universiteto profesorius, Steponas Kolupaila, Kauno Universiteto profesorius, Antanas Salys, Vilniaus Universiteto profesorius, Pranas Skardžius, Kauno ir Vilniaus Universiteto profesorius. /LLV/

BALANDINIAI LEIDINIAI. - Nepriklausomoje Lietuvoje balandžio 1 dienos proga kasmet būdavo išleidžiama keletas humoristinių vienkartinį leidinių. Ši tradicija išlaikyta ir iškeldintųjų lietuvių tarpe Vokietijoje. Balandžio 1 d. proga humoristinių leidinių išleista Flensburge /britų zonoje/ "Valie", Kemptene - "Neatplėštas Siuntinėlis", Memmingene - "Vapsva", Nürtingene - "Dievo Paukštelis", anglų zonoje - "Išvietintoji Kultuvė", "Klumpė" ir kt., Hanau - "Ožys".

PALEISTI LIETUVIAI KARO BELAISVIAI IŠ BELGIJOS. - "AZ" žiniomis, iš Belgijos paleisti lietuviai karo belaisviai; dabar jie gyvena prie Münsterio, Borghorst miestelyje DP stovykloje. Iš viso 1.846 vyrai. Jų tarpe šie karininkai: maj. M. Gecevičius, plk. Žukauskas, kpt. Nivinskis, Jackonas, Šleiny, Pūdykaitis, Šapronas, lt. Varkalis, Šimkus, Jokubauskas, Balčiūnas ir kt. Belgijoje jie leido biuletinį "Svetimaj Padangėj".

"Apžvalga" išleidžiama tris kartus per mėnesį: 10, 20 ir 30 d. Adresas: Nürtingen, Katherinenstr. 31/1, Württemberg.